

# **Päätös eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 §:n mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuudesta ja 17 §:n mukaisista täydentävistä palveluista**

YMPLT 29.10.2025  
255/11.02.00/2025

## **Taustaa**

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uuden lain mukaan järjestäjä määrittää järjestämisvastuun laajuuden alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjä voi tuottaa myös järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita rajoitetusti.

Haapajärven ympäristöpalveluiden ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue (myöhemmin Haapajärven ympäristöpalvelut) on uuden eläinlääkintähuoltolain 3 §:n tarkoittama järjestäjä, joka huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin uudessa laissa säädetään. Haapajärven kaupungin hallintosäännön 21 §:n mukaan ympäristölautakunta johtaa ja kehittää alaistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Kuntien yhteinen ympäristölautakunta on lain tarkoittama järjestäjän tehtävistä huolehtiva monijäseninen toimielin.

Alueellisen järjestäjän tulee määritellä lakisääteisten eläinlääkäripalvelujen järjestämistapa ennen uuden lain voimaantuloa. Järjestämisvastuuta määritettäessä on otettava huomioon alueen yksityinen eläinlääkäripalvelujen tarjonta. Uuden lain mukaan järjestäjä määrittää eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun laajuuden alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjä voi tuottaa myös järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita rajoitetusti. Täydentävät palvelut on hinnoiteltava markkinaperusteisesti.

## **Nykytilanne**

Haapajärven ympäristöpalvelut järjestää kunnalliset eläinlääkäripalvelut Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungeissa ja Kärsämäen ja Reisjärven kunnissa. Lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi yhteistoiminta-alueella on viisi kunnaneläinlääkärin virkaa eläinlääkäripraktiikassa ja kaksi osittaista valvontaeläinlääkärin virkaa sekä yksi klinikkaeläinhoitajan tehtävä. Yksi praktikoista toimii vastaavana eläinlääkärinä. Eläinlääkintähuollon henkilöstön ensisijaisena toimipisteenä toimii Haapajärven yhteisvastaanotto. Lisäksi Pyhäjärvellä on pieneläinvastaanotto.

Yhteistoiminta-alue muodostaa yhden päivystysalueen, jolla yksi eläinlääkäri vuorollaan päivystää virka-ajan ulkopuolella. Suur- ja pieneläinpäivystystä ei ole erotettu toisistaan. Eläinlääkintähuollon nykyinen toimintatapa on osoittautunut toimivaksi ja ympärivuorokautiset palvelut on pystytty tuottamaan toimintavarmasti.

Voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka kunnan alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina

vuorokaudenaikoina.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uusi laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun vanhaa lakia selkeämmin. Velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta ei tule muutoksia.

### **Uuden lain vaatimukset järjestäjälle**

Uuden lain mukaan kunnan on järjestettävä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka määritellään lain 8 ja 9 §:issä. Tehtävien hoitamista varten järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja.

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta, ovat:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;
- 9) kastratio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
- 10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;
- 11) sairaalle elintarvike- tai turkistuetuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;
- 12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;
- 13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;
- 14) eläimen lopetus.

Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n mukaan kunkin järjestäjän järjestämisvastuun

laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkärintoiminta). Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä muiden järjestäjälle laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Eläinlääkintähuoltolain 10 §:n 1 momentin mukaan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten.

Kiireellinen eläinlääkärintoiminta on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten myös virka-ajan ulkopuolella. Poiketen siitä, mitä 10 §:n 1 momentissa säädetään, kiireellistä eläinlääkärintoimintaa on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin vietiin saamaan eläinlääkärintoimintaa järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuantoa varten pidettäville kotieläimille, hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaivaa kuljettaa eläinlääkärintoimintaan vastaanotolle.

Eläinlääkintähuoltolain 20 §:n mukaan järjestäjän velvollisuudesta huolehtia elintarvikelain ja sillä täytäntöön pantavien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään mainitussa laissa.

Järjestäjän on huolehdittava muissa 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa kuin elintarvikelaissa kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisten ja valtakunnallisten valvontaa koskevien suunnitelmien mukaisesti.

### **Palvelutarpeen arviointi**

Palvelutarpeeseen vaikuttavat mm. alueen eläinmäärät, yksityiset palvelut ja oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet.

#### Arvio Haapajärven ympäristöpalveluiden alueen eläinmääristä

Toimialueen eläinmäärät on arvioitu vuoden 2025 eläinlääkintähuollon suunnitelmaan seuraavasti: Nautatiloja 160, sikatiloja 5, lammas- ja

vuohitiloja 3, isompia hevostiloja 9, siipikarjatiloija 2 ja vesiviljelytiloija 4, tarhatun riistan toimintayksiköitä 5 ja mehiläistarhoja 2. Arvio lemmikkien määrästä on 2500. Järjestäjällä on viimesijainen vastuu järjestää näille eläimille mahdollisuus saada hoitoa ympärivuorokautisesti.

### Alueellinen eläinlääkäripalveluiden markkinatilanne yhteistoiminta-alueella

Uusi eläinlääkintähuoltolaki edellyttää kunnilta eläinlääkinnän palveluiden markkinatilanteen selvittämistä alueellisesti. Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun määrittämiseksi ja alueellisen palveluntarjonnan kartoittamiseksi koottiin tiedot Haapajärven ympäristöpalveluiden alueella ja lähikunnissa toimivista yksityisistä eläinlääkäripalveluiden tuottajista ja heille lähetettiin kysely, jolla selvitettiin toiminnan laajuutta ja luonnetta. Haapajärven ympäristöpalveluiden alueella ei ole yksityisiä pieneläinvastaanottoja. Lähimmät pieneläinvastaanotot toimivat Nivalassa ja Ylivieskassa. Lähikunnissa on lisäksi 5 pieneläinpalveluita vastaanotollaan tai kiertävänä palveluna tarjoavaa palveluntarjoajaa. Alueella toimii yksityisiä eläinlääkäreitä, jotka tarjoavat tuotantoeläinpalveluita eläinten pitopaikoissa usean kunnan alueella. Tuotantoeläinpalvelut koostuvat pääasiallisesti nautaterveydenhuollon palveluista. Alueella ei ole hevosklinikoiia, mutta tiedossa on, että alueella käy yksittäisiä kiertäviä hevospraktikoita lähinnä hammashoitoa antamassa.

Vastausten perusteella Haapajärven ympäristöpalveluiden alueella on arkisin tarjolla yksityisiä, päiväaikaisia eläinlääkäripalveluita sekä seura- ja harraste-eläimille, että tuotantoeläimille. Yksityiset tuotantoeläinpalvelut ovat pääasiassa nautaterveydenhuollon palveluita terveydenhuolto-sopimustiloille. Yhteistoiminta-alueen kotieläintiloille ei ole tarjolla kiireellistä eläinlääkäripalvelua tuotantoeläimille yksityisten eläinlääkäreiden tarjoamana minään vuorokaudenaikana. Pieneläinvastaanottojen koko vaihtelee siten, että suurin osa yhteistoiminta-alueen ja lähikuntien vastaanotoista on yhden eläinlääkärin vastaanottoja. Kahdella vastaanotoista työskentelee kaksi eläinlääkärää. Yksityisillä vastaanotoilla on samankaltainen peruseläinlääkäripalveluvalikoima kuin kunnaneläinlääkärin vastaanotoilla, sisältäen muun muassa rokotuksia, tavanomaisten tulehdus- ja aineenvaihduntasairauksien hoitoa, tuki- ja liikuntaelinsairauksien tutkimuksia ja hoitoa, näytteenotto- ja kuvantamispalveluita, kastraatio- ja sterilisaatioleikkauksia ja perustason hammashoitoa. Kaksi pieneläinvastaanottoista on ilmoittanut tarjoavansa myös tiettyjä erikoistason palveluita. Kiireellistä apua on tarjolla pieneläimille aukioloaikojen puitteissa. Yksityisvastaanotot eivät tarjoa palveluita iltaisin, viikonloppuisin ja juhlapäyhinä eikä yhteistoiminta-alueella tai lähikunnissa ole tarjolla iltä- ja yöaikaista yksityistä eläinlääkäripalvelua pieneläimille. Vastaanotot eivät pääsääntöisesti ole auki yrittäjien lomaaikoina.

### Oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet

Arvio vuoden 2025 suurelänkäyntien kokonaislukumääräksi on 2550 ja pienelänkäyntien kokonaislukumääräksi 2750. Vuonna 2024 eläinlääkärit ovat raportoineet tehneensä yhteensä 1567 päiväaikaista suurelänkäyntiä ja 332 päivystysaikaista suurelänkäyntiä. Päiväaikaista pienelänkäyntejä vastaanotolla on ollut 2304 ja päivystysaikaista käyntejä 259.

Terveydenhuollon vuosikatsauksia nautatiloille on tehty alueemme kunnaneläinlääkäreiden toimesta 201 kpl ja sikaterveydenhuollon käyntejä yhteensä 31 kpl. Alueen terveydenhuoltosopimustiloista 85 %:lla on sopimus Haapajärven kunnaneläinlääkärin kanssa. Valtion

valvontatehtäviä (eläinsuojelu-, eläintauti- sivutuotevalvonta) on tehty valvontaeläinlääkärin toimesta 67, ja praktikot ovat suorittaneet tai olleet työparina yhteensä 16 tarkastuksella.

Vuoden 2025 eläinlääkintähuoltosuunnitelmaan on kirjattu, että eläinlääkintähuollon kokonaisuuden järjestämiseen praktiikka- ja viranomastehtävät huomioiden varataan eläinlääkäriresursseja 6,5 htv:ta. Praktiikkatehtävien resurssitarve on 5 htv:ta. Tarvearviossa on otettu huomioon tilakoon kasvu ja tilakäynteihin kuluva aika, mahdollisuus suunnitelmalliseen terveydenhuoltotyöhön sekä pieneläinpalveluiden kysyntä. Lisäksi on otettu huomioon ympärivuorokautinen päivystys. Päivystysten järjestämisessä on otettava huomioon virkaehtosopimuksen päivystystä ja lepoaikoja koskevat määräykset ja siinä määritelty päivystystiheys sekä mahdolliset äkilliset poissaolot ja se, että työn kuormittavuus ei ole kohtuuton.

### **Järjestämisvastuun laajuus**

Haapajärven ympäristöpalvelut on eläinlääkintähuoltolain 3 §:n mukainen järjestäjä Haapajärven ja Pyhäjärven kaupunkien sekä Kärämäen ja Reisjärven kuntien osalta. Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla järjestäjän on määritettävä järjestämisvastuunsa laajuus.

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisen luettelon kaikkien eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen alueelliseen järjestämisvastuuseen on tarpeellista kyseisten palvelujen riittävän alueellisen ja ajallisen saatavuuden, eläinlääkintähuollon oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämisen sekä laissa järjestäjälle säädyttyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi. Näitä ovat muun muassa eläintautivalmius ja valvontatehtävät. Kriittisin tehtävä on päivystys, jonka toimivuus edellyttää riittäviä eläinlääkäriresursseja. Riittävä päiväaikaisen praktiikkatyön määrä varmistaa eläinlääkäreiden pysyvyyttä ja siten päivystysten toimivuutta. Alueellisen markkinatilanteen selvityksen perusteella alueella on tarve palveluille erityisesti virka-aikojen ulkopuolella, ja tuotantoeläinten kiireellisen avun osalta kaikkina vuorokaudenaikoina.

Palvelukohtaiset perustelut edellä mainittujen lisäksi ovat seuraavat:

- 1) Yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi; välttämätön osa muita järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluita (mm. rokotus), joten kuuluu aina järjestämisvastuuseen.
- 2) Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä; koiran tunnistusmerkintä on lakisääteinen velvollisuus koirien omistajille, joten on välttämätöntä varmistaa palvelun saatavuus kaikissa tilanteissa. Koirien ja kissojen tunnistusmerkintä on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnassa on varauduttava tunnistusmerkintään kerralla suuri määrä eläimiä, joten on tärkeää varmistaa, että kunnaneläinlääkärit voivat toimia tässä tehtävässä.
- 3) Eläintesveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen, sillä eläinterveyskäynnit koskevat

tuotantoeläimiä ja ne toteutetaan pääasiassa osana terveydenhuoltokäyntejä.

4) Rokotus; Rokotukset ovat olennaisia infektioautien ehkäisyssä. Vähentämällä infektioautien esiintymistä edistetään sekä eläinten, että ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Kansanterveyttä edistetään rokottamalla eläimiä vaarallisia zoonooseja kuten rabiasta vastaan sekä vähentämällä muiden eläintautilien esiintymistä, ja siten mikrobilääkkeiden käyttöä infektioautien ja niiden jälkitautien hoidossa. Kansanterveydellisistä syistä on varauduttava ihmisten ja eläinten välillä leviävien tarttuvien tautien (kuten rabies, leptospira) ennaltaehkäisyyn nopeasti käynnistettävillä rokotuksilla. Tämän vuoksi palvelun on kuuluttava järjestämisvastuuseen. Rokottaminen on sisällytettävä järjestämisvastuuseen myös siksi, että muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautiliun vuoksi on varauduttava tarvittaessa rokottamaan kerralla suuri määrä eläimiä esimerkiksi epidemiatilanteessa, tai laittomasti maahantuotuja eläimiä.

5) Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet; ihmisten ja eläinten välillä leviävät loiset (muun muassa heisimadot ja suolinkaiset) on voitava estää, palvelun riittävydestä on huolehdittava ja mahdolliseen nopeaan lääkitystarpeen lisääntymiseen on varauduttava sisällyttämällä palvelu järjestämisvastuuseen. Vähentämällä loistautien esiintymistä edistetään eläinten terveyttä ja hyvinvointia koko Suomessa. Tietyt loistaudit ovat zoonooseja, ja siten loisten häädöllä ja ehkäisyllä edistetään myös kansanterveyttä. Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautiliun näkökulmasta on varauduttava lääkitsemään kerralla suuri määrä esimerkiksi laittomasti maahantuotuja eläimiä.

6) Suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen; suun terveydenhuollon peruspalvelujen ajallinen riittävyys on varmistettava koko alueella sisällyttämällä ne järjestämisvastuuseen. Suun terveydenhuollon järjestäminen on viime sijassa järjestäjän vastuulla. Kunnallisessa eläinlääkintähuollossa tarjottavat suun terveydenhuoltoon liittyvät perustoimenpiteet eivät merkittävästi vaikuta markkinoiden toimintaan.

7) Sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

8) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

9) Kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle; kuuluu järjestämisvastuuseen aina tuotantoeläinten osalta. Muiden eläinlajien kohdalla perusleikkaukset ovat tarpeen palvelutuotannon kokonaisuuden turvaamiseksi ja kirurgisten taitojen ylläpitämiseksi. Kissojen osalta toimenpide on tarpeen myös kissapopulaatioiden syntymisen estämiseksi. Kissojen hallitsematon lisääntyminen ja kissan päätyminen kulkukissaksi johtavat eläinten hyvinvointiongelmiin. Lisäksi kissat voivat levittää eläintauteja ja zoonooseja, mikä vaarantaa eläinten ja ihmisten terveyttä.

10) Sairaalan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi,

tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin; kuuluu olennaisena osana kiireelliseen eläinlääkärintapuu ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

11) Sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juokutusmahaleikkaus; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

12) Perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon; kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintapuu ja kuuluu siten lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

13) Synnytyssapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus; kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintapuu ja kuuluu siten lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

14) Eläimen lopetus. Kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintapuu ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettu huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut. Kiireettömiä palveluita on tarjolla virka-aikana, pois lukien yrittäjien loma-ajat. Sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palveluita on saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Järjestämisvastuun taustalla on järjestäjän viimekätinen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisten palvelujen järjestämisessä. Julkisten peruspalveluiden turvaaminen varmistaa, että järjestäjä ei ole pakotettu tekemään äkillisiä muutoksia palveluihinsa reagoidakseen yksityisen palveluntarjonnan väliaikaisiin tai pysyviin muutoksiin.

Lain 17 §:ssä säädetään muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä.

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen järjestämisvastuuseen täydentävänä palveluna on tarpeellista palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämiseksi ja laissa järjestäjälle säädyttyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi. Näiden palveluiden tarjoaminen on asiakkaan etu, ja joissakin tilanteissa perusteltua myös eläinsuojelullisista syistä, kun välttään eläimen kuljettamiselta pitkienkin etäisyyksien päähän. Tällaisia täydentäviä palveluita voivat olla esim. tietyt eläimen hengen pelastamiseksi tehtävät hätäleikkaukset ja paremmat diagnostiset menetelmät kuten kuvantamistutkimukset. Täydentävien palveluiden tarjoamisella on osaltaan vaikutusta myös kunnaneläinlääkärin työn houkuttelevuuteen ja mielekkyyteen, sillä se tarjoaa mahdollisuuden tehdä ajanmukaista praktiikkaa, ja auttaa säilyttämään kunnaneläinlääkärin virat ammatillisesti vetovoimaisina.

Täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta on perusteltua järjestää:

- 1) Kuvantamistutkimus tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää. Viivytyksetön kuvantamistutkimus on usein tarpeen asianmukaisen diagnoosin ja jatkohoidon tarpeen määrittämiseksi annettaessa kiireellistä eläinlääkäriapua.
- 2) Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa, kuten keisarileikkaus koirille, mikäli eläimen lähettäminen jatkohoitoon viivytyksettä ei ole mahdollista. Leikkaushoidon viipyminen voi aiheuttaa eläinsuojelullisen ongelman tai hengenvaaran, mikäli eläin ei ole kuljetuskuntoinen tai jatkohoittoa yksityisellä palveluntuottajalla ei ole saatavilla.
- 3) Koiran sterilaatioleikkaus. Jotta leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa olisi mahdollista toteuttaa turvallisesti, on eläinlääkäriin ajoittain tehtävä ei-kiireellisiä leikkauksia ammattitaidon ylläpitämiseksi.
- 4) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito myös muille kuin tuotantoeläimille. Tämä pitää sisällään mm. pieneläimille suoritettavat tiineystarkastukset ultraäänilaitteella. Tärkeää kliinisten taitojen ylläpitämiseksi, jotta myös sairaiden eläinten ultraäänitutkimus on tarvittaessa mahdollista luotettavasti. Kunnaneläinlääkäriin ei ole mahdollista selvittää luotettavasti, pidetäänkö eläintä tuotantoeläimenä vai lemmikkinä.
- 5) Perustasoinen, esim. vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä sairauden hoito myös muille kuin tuotantoeläimille. Työn mielekkyyden säilyttämiseksi perustasoinen sairauden hoito on syytä sisällyttää järjestämisvastuuseen täydentävänä palveluna.

Muita, kuin lakisääteiseen järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluita tarjotaan sisältyksensä ja mitoituksensa puolesta rajatusti ja oikeasuhteisesti ottaen huomioon julkisen eläinlääkintähuollon perustehtävä sekä yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien asema. Palvelut eivät ole erikoiseläinlääkinnän taseisia ja ne hinnoitellaan markkinaehtoisesti. Ympäristölautakunta päättää järjestäjän perimät järjestämisvastuuta täydentävien palveluiden markkinaperusteiset maksut yhdessä ympäristöterveydenhuollon muiden maksujen kanssa erillisellä päätöksellä.

Valmistelija/lisätietoja: Ympäristöjohtaja Sanna Rätty, p. 040 3008 270

## Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättää, että Haapajärven ympäristöpalveluiden ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla on laajuudeltaan 8 §:n listauksen mukainen. Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut. Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite (Services of General Economic Interest).

Lisäksi täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta voidaan järjestää:

1. kuvantamistutkimus tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoito sitä edellyttää
2. leikkaushoito henkeä uhkaavissa tilanteissa

3. koiran sterilaatioleikkaus
4. lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito myös muille kuin tuotantoeläimille
5. perustasoinen, esimerkiksi vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä sairauden hoito myös muille kuin tuotantoeläimille.

## **Päätös**